

**Sprawozdanie z realizacji
„Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami
w Mieście Łodzi w latach 2014-2020” w 2020 r.**

„Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”, zwany dalej Programem, został przyjęty uchwałą nr LXXXIII/1747/14 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 kwietnia 2014 r.

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec tej grupy osób.

Program zakłada działania w następujących obszarach:

- I. Rehabilitacja zawodowa.
- II. Rehabilitacja społeczna.
- III. Edukacja.
- IV. Rozwój infrastruktury Miasta zintegrowany z potrzebami osób z niepełnosprawnościami.
- V. Pomoc społeczna.
- VI. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Program jest realizowany przez szereg podmiotów, w tym: komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, jednostki organizacyjne Miasta Łodzi (m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Zarząd Dróg i Transportu), Łódzki Oddział Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi, MPK-Łódź sp. z o.o., organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Realizację poszczególnych celów przedstawiono poniżej.

I. Rehabilitacja zawodowa.

Działania w obszarze rehabilitacji zawodowej prowadzone są przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi. Źródłem finansowania są w głównej mierze środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem działań podejmowanych w ramach rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania zatrudnienia oraz awansu zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. W efekcie ma to doprowadzić do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności.

Zakres działań i wysokość wydatków w 2020 r. ujęto w poniższej tabeli.

Tab. 1. Rehabilitacja zawodowa – środki PFRON.

L.p.	Nazwa zadania	Wydatkowana kwota (zł)
1	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	1.338.473,65
2	Udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	2.105.416,27
3	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności.	0,00
4	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych.	0,00
5	Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu	0,00
6	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.	48.385,72
	Razem	3.492.275,64

W wyniku działań prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi w 2020 r.:

- 34 osoby uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (od 2014 r. łącznie 232 osoby),
- zawarto 22 umowy na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, dla 22 osób (od 2014 r. łącznie 272 umowy dla 278 osób),
- zawarto 6 umów na zorganizowanie staży dla 6 osób,
- 4 osoby bezrobotne uzyskały pracę po odbyciu staży (finansowanych ze środków innych niż PFRON),
- udzielono 28 porad zawodowych dla osób niepełnosprawnych,
- opracowano 418 indywidualnych planów działania,

- 3 osoby skierowano do prac społecznie użytecznych,
- 6 osób zatrudniono w ramach prac interwencyjnych.

II. Rehabilitacja społeczna.

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez m.in. wyrabianie zaradności osobistej i umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, pobudzanie aktywności społecznej, likwidację barier, w tym architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji oraz kształtowanie postaw i zachowań społecznych sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Wiele działań w tym zakresie prowadzonych jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Ich rodzaj i wysokość wydatkowanych środków obrazuje poniższa tabela.

Tab.2. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez MOPS w Łodzi.

L.p.	Rodzaj zadania	Kwota (zł)	Liczba beneficjentów
1	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	1.654.895,50	1480 osób
2	Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	4.381.884,91	3273 osoby
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	35 617,40	7 organizacji pozarządowych / 512 uczestników
4	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	847.384,73	72 osoby
5	Dofinansowanie do zakupu sprzętu umożliwiającego pokonywanie barier w komunikowaniu się i technicznych	468.037,87	379 osób
6	Dofinansowanie kosztów tworzenie i działania warsztatów terapii zajęciowej	6.066.816,00 6.718.140,96	296
	Razem	14.105.961,37 zł	6012
	W tym:		
	- PFRON	13.454.636,41 zł	
	- budżet miasta Łodzi	651.324,96 zł	

W roku 2020 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi nadal realizował program „Aktywny samorząd”, adresowany do osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestniczenie osób

niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Program finansowany jest ze środków PFRON. Program był realizowany na przełomie roku 2020 / 2021 i zakończył się w kwietniu 2021 r. Rodzaj finansowanych działań, wysokość wydatków oraz liczbę beneficjentów, wg stanu na dzień 12 marca 2021 r., obrazuje tabela.

Tab. 3. Działania w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Obszar	Nazwa zadania	Wnioski zrealizowane	Kwota wydatkowana (zł)
MODUŁ I Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową.			
A Likwidacja bariery transportowej	<u>Zadanie 1:</u> pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	6	32.580,00
	<u>Zadanie 2:</u> pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	4	5.511,75
	<u>Zadanie 3 :</u> pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	6	11.700,00
B Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym <i>*zadania 1, 3 i 5 skierowane są do osób z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności</i>	<u>Zadanie 1:</u> pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	37	244.481,24
	<u>Zadanie 2:</u> dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	6	10.000,00
	<u>Zadanie 3 :</u> pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	21	115.637,92
	<u>Zadanie 4:</u> : pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	26	80.580,99
	<u>Zadanie 5:</u> utrzymanie sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego	1	1.469,88
C Likwidacja barier w poruszaniu się	<u>Zadanie 1:</u> pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	17	247.693,00
	<u>Zadanie 2:</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	17	48.735,25
	<u>Zadanie 3:</u> pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	9	388.425,35
	<u>Zadanie 4:</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości)	11	40.000,00

	Zadanie 5: Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	5	28.350,00
D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	Dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu lub innej tego typu opieki.	10	17.630,09
MODUŁ II. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym			
	1. Opłata za naukę (czesne) lub za przeprowadzenie przewodu doktorskiego. 2. Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia w przypadku znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.	238	677.218,77
	Razem moduł I i II	414	1.950.014,24

Inne działania w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:

1. Orzekanie o niepełnosprawności.

Wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności zajmuje się Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi. W 2020 r. Zespół wydał:

- 918 orzeczeń dot. osób do 16 roku życia,
- 1463 orzeczenia dot. osób powyżej 16 roku życia.

2. Organizowanie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych.

Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi w 2020 r. przeprowadziły 6 konkursów dla organizacji pozarządowych, dotyczących realizacji zadań polegających na wspieraniu osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym, kulturze czy sporcie. W konkursach złożono łącznie 28 ofert, a 21 z nich przyjęto do realizacji. Dwa konkursy na organizację wydarzeń kulturalnych o charakterze ogólnodostępnym zawierały kryteria wspierające włączanie osób z niepełnosprawnościami.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała także zlecanie realizacji zadań w trybie pozakonkursowym, tj. na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W tym trybie zawarto 11 umów.

Wspierane zadania obejmowały szeroki wachlarz działań, m.in. rehabilitację leczniczą, psychologiczną, wydarzenia sportowe i kulturalne, wydarzenia integracyjne, wydawanie

wydawnictw popularyzujących działalność artystyczną osób niepełnosprawnych. Konkursy dotyczyły także prowadzenia środowiskowych domów samopomocy, realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, prowadzenia mieszkań chronionych.

III. Edukacja.

Zadania edukacji w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami obejmują w szczególności:

- 1) wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych;
- 2) organizowanie działań wspierających rodziny z małym niepełnosprawnym dzieckiem;
- 3) wspieranie integracji młodzieży niepełnosprawnej poprzez przygotowywanie uczniów do aktywnego samodzielnego poszukiwania pracy;
- 4) wspieranie współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami;
- 5) organizowanie przedsięwzięć integracyjnych o charakterze artystycznym czy sportowym.

Tab. 4. Wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych.

1	Liczba prowadzonych szkół i placówek specjalnych oraz szkół z klasami integracyjnymi	21
2	Liczba szkół ogólnodostępnych, w których uczą się uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	119
3	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego uczących się w szkołach ogólnodostępnych	360
4	Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych kształceniem specjalnym / integracyjnym	3102

Ponadto w ramach realizacji powyższych zadań w 2020 r.:

- kontynuowano projekt „Sobota ze specjalistami”: w soboty przy prowadzonych przez Miasto Łódź Zespołach Wczesnego Wspomagania Rozwoju odbywały się konsultacje specjalistyczne dla rodziców małych dzieci dot. prawidłowego rozwoju;
- 190 dzieci było objętych Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju;
- 190 uczniów skorzystało z praktyk zawodowych.

IV. Rozwój infrastruktury miasta zintegrowany z potrzebami osób niepełnosprawnych.

Głównym celem działań w ramach tego celu jest stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym dostęp do przestrzeni publicznej, a przez to udział w życiu społecznym. Realizowane są tutaj następujące zadania:

1. Likwidowanie barier architektonicznych.

1.1. Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie do budynków Urzędu Miasta Łodzi i jednostek organizacyjnych Miasta.

Obiekty nadzorowane przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMiŁ.

1) Miejskie Centrum Medyczne Górna:

- Poradnia przy ul. Odrzańskiej 29 - przeprowadzono prace remontowe, dzięki którym powstały przestronne korytarze, toalety dla niepełnosprawnych, drzwi o odpowiedniej szerokości, przestronna poczekalnia, rejestracja dostosowana do obsługi pacjentów z niepełnosprawnością;
- Poradnia przy ul. Cieszkowskiego 6 - wykonano modernizację pomieszczeń dla potrzeb poradni położniczo-ginekologicznej, która obejmowała przystosowanie toalety dla pacjentek z niepełnosprawnością, przebudowę przebieralni, wymianę drzwi na odpowiedniej szerokości;
- Poradnia przy ul. Rzgowskiej 170 - przeprowadzono prace remontowe, których celem było przystosowanie toalet dla osób z niepełnosprawnością.

2) Miejskie Centrum Medyczne Bałuty:

- Przychodnia Zdrowia Snycerska, ul. Snycerska 1/3 – przeprowadzono generalny remont obiektu, podczas którego dostosowano budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m.in. poszerzenie otworów drzwiowych, dostosowanie toalet).

3) Miejskie Centrum Medyczne Polesie:

- Przychodnia nr 34, ul. Garnizonowa 38 - przeprowadzono generalny remont przychodni, podczas którego dostosowano budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m.in. poszerzenie otworów drzwiowych, recepcja przystosowana do obsługi pacjentów na wózkach, dostosowanie toalet, zastosowanie kontrastowych oznaczeń).

4) Miejskie Centrum Medyczne im. dr. K. Jonschera:

- Przychodnia przy ul. Leczniczej 6 - przeprowadzono prace polegające na budowie podjazdu dla niepełnosprawnych wraz z remontem schodów zewnętrznych od strony wschodniej przychodni.

5) Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. R.Chylińskiego:

- W ramach realizacji zadania pn.: "Dofinansowanie projektu Miejskiego Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej w Łodzi pn.: „PORT – Pomoc Opieka Ratunek Terapia – budowa noclegowni w Łodzi" wybudowano nowy budynek noclegowni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

1.2. Likwidowanie barier architektonicznych w ramach prowadzonych zadań inwestycyjnych na modernizowanym układzie drogowym oraz w ramach prowadzonych zadań utrzymaniowych na remontowanych ciągach pieszych.

(w poniższym opisie uwzględniono zrealizowane prace inwestycyjne w zakresie dróg oraz budynków)

1.2.1. W ramach realizowanych projektów inwestycyjnych zostały wykonane następujące zakresy robót, likwidujące bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnościami:

1) ul. Sienkiewicza 56 - Dostępność obiektu dla osób niepełnosprawnych została zapewniona poprzez:

- wejścia do lokali usługowych w parterze oficyny dostępne z poziomu terenu (obniżenie poziomu posadzek w lokalach oficyny),
- lokalizację mieszkania komunalnego na parterze, w części budynku frontowego dostępnego z poziomu prześwitu bramowego,
- budynek wyposażony w schodolaz gąsiennicowy,
- w obrębie placu zabaw zastosowano piaskownicę integracyjną, przeznaczoną również dla osób niepełnosprawnych,
- w obrębie zagospodarowania terenu lokalizacja miejsca postojowego dla osób niepełnosprawnych.

2) ul. Piotrkowska 142 - Zapewniono dostęp do lokali usługowych (dwa od ul. Piotrkowskiej, jeden w podwórku). W lokalu przeznaczonym na lokal gastronomiczny zaprojektowano toaletę dla osób niepełnosprawnych. Przystosowano Dom Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych poprzez:

- drzwi bezprogowe, dostęp z poziomu podwórka,
- słupek z przyciskiem dostępu dla osób niepełnosprawnych, otwierający automatyczne drzwi wejściowe,
- winda w obrębie DDP (parter - piętro), kabina i wymiarach 110x140cm umożliwiającą obsługę osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach,
- toalety dla niepełnosprawnych (jedna na parterze, dwie na piętrze - z natryskami).

3) ul. Tuwima 52 - Budynek w pełnym zakresie dostępny dla osób niepełnosprawnych.

Wejścia na partery budynków znajdują się na poziomie terenu. Zaprojektowano windę zapewniającą dostęp do wszystkich kondygnacji budynku. W lokalach usługowych przewidziano miejsce na wydzielenie toalety, która spełniać będzie wymagania dla osób niepełnosprawnych. Zagospodarowanie terenu (nawierzchnie utwardzone) zostało zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewniony był maksymalny komfort dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

4) ul. Tuwima 33 - Wejścia do budynku frontowego (klatka schodowa, lokale usługowe) oraz oficyn zachodniej i południowej znajdują się na poziomie terenu. W grubości ścian nośnych klatki schodowej zaprojektowano progi niwelujące różnicę w poziomie podłogi, zapewniające dostęp dla osób niepełnosprawnych. Budynek frontowy został wyposażony w schodolaz gaśnicowy, który został dostosowany do wszystkich typów wózków inwalidzkich ręcznych. W budynku Domu Dziennego Pobytu zostały zaprojektowane i wykonane toalety z wyposażeniem dla osób niepełnosprawnych ruchowo (poręcze, ceramika i armatura dostosowana dla osób niepełnosprawnych), toalety zostały wyposażone w instalacje przyzywowe). Zagospodarowanie terenu (nawierzchnie utwardzone) zostało zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewniony był maksymalny komfort dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

5) ul. Tuwima 35 - Budynek jest w pełnym zakresie dostępny dla osób niepełnosprawnych. Do głównego wejścia znajdującego się od strony ul. Tuwima zaprojektowano pochylnię terenową, umożliwiającą dostęp na poziom 0. W centralnej części budynku zaprojektowano

windę umożliwiającą dostęp dla osób niepełnosprawnych na wszystkiego kondygnacje budynku. Windy wyposażone w instalację głosową dla osób niewidomych oraz tabliczki w alfabecie Braille'a. Na każdej kondygnacji zaprojektowano toaletę dla osób niepełnosprawnych (na parterze dla pracowników, na kolejnych kondygnacjach toalety dla interesantów). Toalety wyposażone w poręcze, ceramikę i armaturę, dostosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo oraz w instalację przyzywową. W grubości ścian nośnych klatki schodowej zaprojektowano progi niwelujące różnicę w poziomie podłogi, zapewniające dostęp dla osób niepełnosprawnych. Zagospodarowanie terenu (nawierzchnie utwardzone) zostało zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewniony był maksymalny komfort dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

- 6) ul. Gdańska 1 – W bibliotece na parterze i I piętrze dostępność dla osób niepełnosprawnych ruchowo zapewniono poprzez windę wewnętrzną. Lokal mieszkalny na parterze został dostosowany dla osób niepełnosprawnych, włącznie z łazienką, gdzie zastosowano poręcze oraz pochwyty obok miski ustępowej, w natrysku oraz obok umywalki.
- 7) ul. Wschodnia 42 – W bibliotece na parterze oraz kondygnacjach powyżej dostępność dla osób niepełnosprawnych ruchowo zapewniono poprzez windę wewnętrzną, zaś dostępność do poddasza poprzez schodolaz.
- 8) ul. Włókiennicza 12 - Obiekt posiada dwa mieszkania dla osób niepełnosprawnych, gdzie w łazienkach zastosowano poręcze oraz pochwyty obok miski ustępowej, w natrysku oraz obok umywalki. Zagospodarowanie terenu (nawierzchnie utwardzone) zostało zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewniony był maksymalny komfort dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.
- 9) ul. Włókiennicza 14 - Obiekt posiada jedno mieszkanie dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych - w łazience zastosowano poręcze oraz pochwyty obok miski ustępowej, przy natrysku oraz obok umywalki. Zagospodarowanie terenu (nawierzchnie utwardzone) zostało zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewniony był maksymalny komfort dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

1.2.2. Obniżenie krawężników przy jezdniach oraz stosowanie płytek kierunkowych ze strukturą żebrową oraz ze strukturą wypustkową w ramach realizacji następujących inwestycji:

- 1) przebudowa ul. Mewy i ul. Terenowej;
- 2) budowa chodnika na ul. Pienistej na odc. od ul. Rusałki do działki nr 6;
- 3) budowa chodnika i miejsc parkingowych na ul. Nowej;
- 4) przebudowa skrzyżowania ulicy Karkonoskiej z ulicą Brzezińską wraz z dojściem do przystanków autobusowych ich oświetleniem;
- 5) przebudowa ul. Gajcego na odc. od ul. Zakładowej do ul. Rokicińskiej w Łodzi;
- 6) przebudowa przejścia dla pieszych na ulicy Srebrzyńskiej, na przedłużeniu asfaltowej alei Parku Piłsudskiego w Łodzi;
- 7) przebudowa ul. Jaśminowej w Łodzi;
- 8) Sosny na Sosnowej - Bezpiecznej i Nowej - budżet obywatelski - przebudowa otoczenia szkoły;
- 9) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Łagiewnickiej na odcinku od Ronda Powstańców 1863 r. do ul. Kreciej;
- 10) rozbudowa ul. Wydmowej w Łodzi na odcinku od ul. Okrętowej do ul. Zjazdowej;
- 11) przebudowa ul. Antoniewskiej na odcinku od ul. Czechosłowackiej do ul. Lawinowej w Łodzi;
- 12) przebudowa ul. Wróblewskiego na odc. od ul. Bratysławskiej do al. Bandurskiego w Łodzi;
- 13) rozbudowa ul. Zygmunta w Łodzi na odcinku od ul. Kolumny do rzeki Olechówki;
- 14) przebudowa ul. Giewont na odcinku od ul. Chałubińskiego do ul. Czecha;
- 15) przebudowa ul. Miłosza na odcinku od ul. Raszyńskiej do ul. Powstańców;
- 16) przebudowa ulicy Beczkowej na odcinku od ul. Opałowej do ul. Opiekuńczej;
- 17) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Zachodniej/Zgierskiej na odcinku od ul. Pojezierskiej do ul. Północnej;
- 18) przebudowa ul. Woskowej na odcinku od ul. Wycieczkowej do ul. Taczanowskiego;
- 19) przebudowa ul. 1 Maja;
- 20) przebudowa ulicy Wyścigowej na odcinku od ul. Dorszowej do ul. Długiej;
- 21) budowa drogi rowerowej w ul. Kopcińskiego na odcinku od zjazdu publicznego do działki nr 61/10 i 61/1 do skrzyżowania z ul. Jaracza;
- 22) rozbudowa ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta Łodzi.

1.2.3. Obniżanie krawężników przy przejściach dla pieszych:

- 1) przebudowa ul. Mewy i ul. Terenowej;
 - 2) budowa chodnika na ul. Pienistej na odc. od ul. Rusałki do działki nr 6;
 - 3) budowa chodnika i miejsc parkingowych na ul. Nowej;
 - 4) przebudowa skrzyżowania ulicy Karkonoskiej z ulicą Brzezińską wraz z dojściem do przystanków autobusowych ich oświetleniem;
 - 5) przebudowa ul. Gajcego na odc. od ul. Zakładowej do ul. Rokicińskiej w Łodzi;
 - 6) przebudowa przejścia dla pieszych na ulicy Srebrzyńskiej, na przedłużeniu asfaltowej alei Parku Piłsudskiego w Łodzi;
 - 7) przebudowa ul. Jaśminowej w Łodzi;
 - 8) Sosny na Sosnowej - Bezpiecznej i Nowej - budżet obywatelski - przebudowa otoczenia szkoły;
-
- 9) budowa chodnika i miejsc parkingowych na ul. Źródłowej w Łodzi;
 - 10) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Łagiewnickiej na odcinku od Ronda Powstańców 1863 r. do ul. Kreciej;
 - 11) rozbudowa ul. Wydmowej w Łodzi na odcinku od ul. Okrętowej do ul. Zjazdowej;
 - 12) przebudowa ul. Antoniewskiej na odcinku od ul. Czechosłowackiej do ul. Lawinowej;
 - 13) przebudowa ul. Wróblewskiego na odc. od ul. Bratysławskiej do al. Bandurskiego;
 - 14) rozbudowa ul. Zygmunta w Łodzi na odcinku od ul. Kolumny do rzeki Olechówki;
 - 15) przebudowa ul. Giewont na odcinku od ul. Chałubińskiego do ul. Czecha;
 - 16) przebudowa ul. Miłosza na odcinku od ul. Raszyńskiej do ul. Powstańców;
 - 17) przebudowa ulicy Beczkowej na odcinku od ul. Opałowej do ul. Opiekuńczej;
 - 18) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Zachodniej/Zgierskiej na odcinku od ul. Pojezierskiej do ul. Północnej;
 - 19) przebudowa ul. Woskowej na odcinku od ul. Wycieczkowej do ul. Taczanowskiego;
 - 20) przebudowa ul. 1 Maja;
 - 21) przebudowa ulicy Wyścigowej na odcinku od ul. Dorszowej do ul. Długiej;
 - 22) budowa drogi rowerowej w ul. Kopcińskiego na odcinku od zjazdu publicznego do działki nr 61/10 i 61/1 do skrzyżowania z ul. Jaracza;
 - 23) rozbudowa ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta Łodzi.

1.2.4. Przebudowa/budowa peronów przystankowych:

- 1) budowa chodnika na ul. Pienistej na odc. od ul. Rusałki do działki nr 6;

- 2) przebudowa skrzyżowania ulicy Karkonoskiej z ulicą Brzezińską wraz z dojściem do przystanków autobusowych ich oświetleniem;
- 3) przebudowa ul. Gajcego na odc. od ul. Zakładowej do ul. Rokicińskiej w Łodzi;
- 4) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Łagiewnickiej na odcinku od Ronda Powstańców 1863 r. do ul. Kreciej;
- 5) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Zachodniej/Zgierskiej na odcinku od ul. Pojezierskiej do ul. Północnej;
- 6) przebudowa ul. 1 Maja;
- 7) rozbudowa ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta Łodzi.

1.2.5. Wykorzystanie elementów infrastruktury drogowej pozwalających niewidomym odróżnić chodnik od ścieżki rowerowej:

- 1) budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Zachodniej/Zgierskiej na odcinku od ul. Pojezierskiej do ul. Północnej;
- 2) budowa drogi rowerowej w ul. Kopcińskiego na odcinku od zjazdu publicznego do działki nr 61/10 i 61/1 do skrzyżowania z ul. Jaracza;
- 3) rozbudowa ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta Łodzi.

1.2.6. Dostawa i montaż wiat przystankowych wraz z pracami brukarskimi na terenie miasta Łodzi:

- rozbudowa ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta Łodzi.

1.2.7. Montaż dźwiękowych sygnalizacji przy przejściach i skrzyżowaniach - wyposażenie sygnalizacji świetlnej w sygnały akustyczne m.in. w przyciski umożliwiające lokalizację (naprowadzenie na urządzenie detekcyjne) dla osób niewidomych i niedowidzących wraz z możliwością rozpoznania przyjęcia zgłoszenia. Dodatkowo zastosowano sygnał akustyczny pozwalający na rozpoznanie nadawania światła zezwalającego na wejście na skrzyżowanie. Udogodnienia zastosowano przy rozbudowie ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granic miasta.

- 1) układu drogowo-torowego w ul. Dąbrowskiego na odcinku od al. Śmigłego Rydza do ul. Rzgowskiej.

1.2.8. Ponadto, w 2020 r. wykonano następujące remonty:

- 1) utwardzenie dróg gruntowych na osiedlu Bałuty Zachodnie (ul. Czerwonych Maków);

- 2) ul. Chocianowicka, ul. Łaskowice (remonty wjazdów, nowe chodniki, bezpieczne przejścia, wygodne przystanki) 1 etap;
- 3) niwelacja nierówności na ścieżce rowerowej przy ul. Drewnowskiej;
- 4) remont chodnika przy pasażu Abramowskiego (dot. ul. Sienkiewicza od wjazdu na Pasaż Abramowskiego do posesji nr 108);
- 5) remonty dróg Dolina Łódki południe (ul. Obłoczna na odcinku od ul. Listopadowej do ul. Kamykowej);
- 6) utwardzenie ulicy Henrykowskiej na odcinku od ul. Arniki do wysokości posesji nr 18;
- 7) remont ul. Pomorskiej – Nowosolna (odcinek od ul. Brzezińskiej do ul. Gryfa Pomorskiego);
- 8) naprawa drogi rowerowej przy al. Hetmańskiej;
- 9) remont ul. Taborowej (na odcinku od ul. Gajcego do ul. Szancera);
- 10) remont ul. Gajcego;
- 11) remont ulicy Czorszyńskiej (na odcinku od ul. Telefonicznej do ul. Pszczyńskiej łącznie ze skrzyżowaniem);
- 12) wykonanie placu miejskiego przed kościołem Zmartwychwstania Pańskiego w Łodzi;
- 13) wykonanie regulacji wysokościowej krawężników na przejściach dla pieszych:
 - a) ul. Traktorowa w rejonie ul. Wersalskiej,
 - b) ul. Traktorowa w rejonie ul. Chłopskiej,
 - c) ul. Niciarniana w rejonie ul. Barona "Smukłego",
 - d) ul. Jędrzejowska na wysokości stacji PKP,
 - e) ul. Nawrot w rejonie ul. Wodnej,
 - f) ul. Margaretów w rejonie ul. Jugosłowiańskiej,
 - g) ul. Skarpowa w rejonie ul. Drewnowskiej;
- 14) remont chodnika przy ul. Lutomierskiej po stronie północnej na odcinku od ul. Czarnkowskiej do ul. Wrześnieńskiej;
- 15) remont chodnika w rejonie przejścia dla pieszych Wycieczkowa/Kryształowa (narożnik północno-wschodni);
- 16) remont miejsca postojowego przed przychodnią przy ul. Brzóska 59;
- 17) remont chodnika przy ul. Wróbla na odcinku od Lutomierskiej do szkoły;
- 18) remont chodnika przy ul. Kutrzeby po stronie południowej.

Wszystkie remonty realizowane są zgodnie z Łódzkim Standardem Dostępności.

2. Wynajem lokali mieszkalnych osobom niepełnosprawnym.

W 2020 r. wynajęto osobom niepełnosprawnym ze znacznym stopniem niepełnosprawności 8 lokali mieszkalnych. Na liście oczekujących znajdują się 242 osoby.

3. Likwidowanie barier w komunikacji zbiorowej i indywidualnej.

- 1) Przewóz osób niepełnosprawnych – usługa przewozowa na podstawie zlecenia w relacji „drzwi-drzwi”, wykonywana przez MPK-Łódź sp. z o.o. – Zakład Przewozu Osób Niepełnosprawnych. W 2020 r. przewieziono 45.467 pasażerów.
- 2) Wydawanie biletów specjalnych uprawniających do bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji publicznej w Łodzi – w 2020 r. wydano 3472 szt. takich biletów.
- 3) Wydawanie abonamentów parkingowych dla osób niepełnosprawnych uprawniających do bezpłatnego korzystania z miejsca parkingowego w strefie płatnego parkowania - wydano 2187 abonamentów.
- 4) Wydawanie kart parkingowych.
- 5) Karty parkingowe, uprawniające osoby niepełnosprawne do niestosowania się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, wydawane są przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi. W 2020 r. wydano 1702 kart dla osób fizycznych i 12 kart dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.
- 6) Wyznaczono 28 nowe miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami.

4. Łódzki standard dostępności.

W dniu 20 października 2017 r. zostało wydane zarządzenie Nr 7120/VII/17 Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie wprowadzenia „Łódzkiego standardu dostępności”. Dokument zawiera zbiór podstawowych wytycznych, wynikających bezpośrednio lub pośrednio z obowiązujących przepisów prawa. Celem Standardu jest określenie podstawowych wytycznych decydujących o zapewnieniu warunków dostępności przestrzeni miejskiej, obiektów oraz ich otoczenia, środków komunikacji miejskiej, wydarzeń i usług w tym także usług cyfrowych oraz usprawnienie i podwyższenie poziomu koordynacji procesów projektowych i wykonawczych w zakresie zapewnienia dostępności miasta dla wszystkich mieszkańców. Zgodność ze Standardem inwestycji realizowanych w Łodzi podlega weryfikacji przez Zarząd Inwestycji Miejskich, Zarząd Dróg i Transportu oraz musi mieć

zatwierdzenie Rzecznika Osób Niepełnosprawnych działającego w Urzędzie Miasta Łodzi. W 2020 r. do zaopiniowania przez Rzecznika złożono 38 projektów.

V. Pomoc społeczna.

Ponieważ osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny często znajdują się w trudnym położeniu materialnym, a ich potrzeby niejednokrotnie są zwiększone w stosunku do osób zdrowych, celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób potrzebujących. Główne zadania samorządu terytorialnego w tym obszarze to:

1. Prowadzenie domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu i innych placówek.

- 1) W 2020 r. w Łodzi funkcjonowało 15 **domów pomocy społecznej** o różnym profilu, z tego 13 domów prowadzonych przez Miasto Łódź i 2 domy prowadzone przez podmioty niepubliczne na zlecenie Miasta. Placówki te na koniec 2020 r. dysponowały łącznie liczbą 1985 miejsc. W ciągu całego roku w domach pomocy społecznej przebywało rotacyjnie 2206 mieszkańców. Największą liczbą miejsc dysponują domy dla przewlekle somatycznie chorych (920) oraz dla przewlekle psychicznie chorych (385). Zapotrzebowanie na miejsca w domach opieki społecznej jest wysokie. Na miejsca, wg stanu na koniec 2020 r., oczekiwało 506 osób, z czego najwięcej osób (272) zainteresowanych jest pobytem w domu dla osób przewlekle somatycznie chorych.
- 2) W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi funkcjonują także dwa **dzienne domy pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych**. Placówki te dysponują pulą 100 miejsc przeznaczonych dla osób upośledzonych umysłowo, z dziecięcym porażeniem mózgowym, zespołem Downa, cechami autystycznymi, często sprzężonymi z dysfunkcją ruchu czy epilepsją. W wyjątkowych sytuacjach i w miarę wolnych miejsc, dopuszczany był pobyt w Domach osób w wieku powyżej 35 roku życia. Domy zapewniają podopiecznym opiekę psychologiczną, terapeutyczną, wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania.
- 3) Od 2015 r. funkcjonuje w Łodzi pierwszy **Rodzinny Dom Pomocy**, z siedzibą przy ul. Edwarda 33. Dom przeznaczony jest dla 4 osób, wymagających wsparcia z powodu niepełnosprawności intelektualnej. Mieszkają w nim młode osoby,

kończące edukację w ośrodkach szkolno-wychowawczych. W Domu towarzyszą im opiekunowie, którzy pomagają w codziennych czynnościach oraz prowadzą zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne.

- 4) Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana jest także poprzez prowadzenie **środowiskowych domów samopomocy**. Domy takie świadczą usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2020 r. w Łodzi funkcjonowało 5 środowiskowych domów samopomocy (w tym jeden z nich prowadzi filię dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną i spektrum autyzmu), prowadzonych przez podmioty niepubliczne na zlecenie Miasta (Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Łodzi, Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost”, Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych).
- Placówki dysponowały łącznie pulą 245 miejsc i skorzystały z nich 263 osoby. Na miejsce w środowiskowych domach samopomocy oczekiwały 72 osoby, w tym największą grupę (45 osób) stanowili chorzy na chorobę Alzheimera.

Osoby, które oczekują na przyjęcie do środowiskowych domów samopomocy bądź takie domy opuściły, mogą korzystać ze wsparcia trzech Klubów Samopomocy. Prowadzą je Klub Lokalnej Integracji „Lonia”, Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych oraz stowarzyszenie „POMOST”. Kluby zapewniają wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w zakresie aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej przy współudziale, w miarę możliwości, rodziny uczestnika. Z usług Klubów skorzystało 113 osób.

2. Finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

- 1) Osoby niepełnosprawne z powodu wieku lub choroby, będące podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, mogą korzystać z **usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych**, świadczonych w miejscu zamieszkania. Ta forma wsparcia obejmuje pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze

realizowane były w 2020 r. przez 6 podmiotów niepublicznych (Polski Czerwony Krzyż - Łódzki Zarząd Okręgowy, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łodzi, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „Okaż Serce”, Stacja Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów w Łodzi oraz Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych). Z tej formy pomocy skorzystały 2654 osoby, w wymiarze 599 181 godzin.

- 2) Osobną kategorię stanowią **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. W 2020 r. zadanie to było realizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych oraz Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” z siedzibą w Lublinie. Z usług opiekuńczych, w wymiarze 15 281 godzin, skorzystało 26 osób.

3. Prowadzenie mieszkań chronionych.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. W Łodzi mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi są prowadzone przez organizację pozarządową - Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. TPN prowadzi mieszkania dla mieszkańców Łodzi w 7 lokalizacjach – w Łodzi przy ul. Zawiszy Czarnego 22, ul. Traktorowej 90 m. 34, ul. Krawieckiej 10 a-c, ul. Łagiewnickiej 102/116, ul. Wojska Polskiego 136/138, ul. Muncypalnej 4 w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym "zaczysze" Grotniki, Jedlicze A, ul. Jedlinowa 42/44. Placówki te dysponują łącznie 40 miejscami, z których w 2020 r. skorzystały łącznie 44 osoby.

Kolejne mieszkania chronione dla osób z niepełnosprawnościami powstają w ramach programu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Pierwsze z mieszkań, przy ul. Gdańskiej 8, dla 5 osób z niepełnosprawnością intelektualną, rozpoczęło działalność w IV kwartale 2020 r. - skorzystały z niego 4 osoby.

4. Wypłata zasiłków i innych świadczeń pieniężnych.

- 1) Świadczenia pomocy społecznej udzielane są osobom potrzebującym w formie zasiłków pieniężnych (stałych, okresowych lub celowych) oraz w formie bezgotówkowej, jak np. pokrywanie kosztów posiłków.

Tab. 5. Zasiłki i pomoc bezgotówkowa z pomocy społecznej w 2020 r.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba beneficjentów	Kwota (zł)
1	Zasiłek stały	4351 osób	23.204.133,00
2	Zasiłek okresowy	8711 osób	18.790.202,00
3	Zasiłek celowy	12 308 osób	13.590.183,00
4	Zasiłek celowy na zakup posiłku	9383 osoby 60.897 świadczeń	11.619.208,00
5	Posiłek	2930 osób / 311.531 posiłki	1.498.631,00
6	Razem		68.702.357,00

2) Osobom niepełnosprawnym:

- powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- niepełnosprawnym dzieciom

przysługuje **zasiłek pielęgnacyjny** w wysokości 215,84 zł w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

W 2020 r. wypłacono 148 328 takich świadczeń na łączną kwotę 31.874.871 zł.

3) Rodzice lub opiekunowie osób niepełnosprawnych, niezdolnych do samodzielnej egzystencji, którzy zrezygnowali lub nie podjęli pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad taką osobą, otrzymali 24.633 świadczenia pielęgnacyjne i 2.409 specjalnych zasiłków opiekuńczych. Kwota przeznaczona na te świadczenia wyniosła odpowiednio 45.011.632 zł i 1.490.609 zł.

W poniższej tabeli przedstawiono kwoty wydatków na realizację celu V-Pomoc społeczna.

Tab.6. Wydatki w 2020 r. na pomoc społeczną.

L.p.	Zadanie/działanie	Kwota (zł)
1	Prowadzenie domów pomocy społecznej	104.498.440,05
2	Prowadzenie dziennych domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych	3.650.849,48
	Prowadzenie rodzinnego domu pomocy	115.200,00
3	Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy	5.590.628,68
4	Działalność Klubów Samopomocy	605.664,00
5	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńczych	14.080.788,60
6	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	530.487,00
7	Prowadzenie mieszkań chronionych	557.843,00
8	Zasiłki i pomoc bezgotówkowa	68.702.357,00

9	Zasiłki pielęgnacyjne	31.874.871,00
10	Świadczenia dla opiekunów osób niesamodzielnych	46.502.241,00
	Razem	276.709.369,81

5. Projekty dofinansowywane ze środków zewnętrznych.

Miasto Łódź, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami niepublicznymi, uczestniczy w realizacji projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych, skierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz osób z ich otoczenia. Można tu wymienić m.in.:

1) „Łódzkie Centrum Wsparcia” – projekt skierowany do osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych oraz ich opiekunów, którego celem jest poprawa dostępu do usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne. Działania obejmują: prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla młodych osób niepełnosprawnych w wieku od 14 do 28 lat, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, poradnictwo psychologiczne i prawne, wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, dowóz posiłków dla beneficjentów projektu. Realizatorami projektu są: Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych jako lider oraz Oddział ds. Osób Niepełnosprawnych w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi. Projekt jest realizowany w okresie 1 stycznia 2019 r. – 30 czerwca 2021 r.

2) „Opiekuńcza Łódź Bis” – projekt, którego celem jest zwiększenie samodzielności oraz zdolności do uczestniczenia w życiu społecznym, zawodowym, edukacyjnym osób zależnych lub niesamodzielnych, w tym osób starszych lub niepełnosprawnych, poprzez kompleksowe rozwijanie usług służących zaspokojeniu rosnących potrzeb, w następstwie umożliwiające ich opiekunom powrót na rynek pracy. Działania nakierowane są na świadczenie usług w warunkach domowych i środowisku naturalnym, i na przygotowanie najbliższego środowiska do pomocy osobom zależnym lub niesamodzielnym. Projekt obejmuje prowadzenie mieszkań wspomaganych, prowadzenie Rodzinnego Domu Pomocy, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwo prawne, psychologiczne, pracę socjalną, usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, zapewnienie posiłków dla osób niesamodzielnych objętych usługami społecznymi, transport specjalistyczny, wypożyczalnię sprzętu wspomagającego i pielęgnacyjnego. Realizatorami projektu są: Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych jako lider, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „Okaz Serce”, Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny”,

Oddział ds. Osób Niepełnosprawnych w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi. Projekt jest realizowany w okresie 1 stycznia 2020 r. – 31 grudnia 2021 r.

3) „Łódzki kompas wsparcia społecznego i zawodowego” - celem głównym projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej 80 osób, w tym 40 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności ze względu na wzrok zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkających na terenie woj. łódzkiego (powiaty: łódzki wschodni, kutnowski, łowicki, sieradzki, skierniewicki, tomaszowski, m. Łódź) poprzez udział w przewidzianych w ramach projektu instrumentach aktywnej integracji o charakterze społecznym i/lub zawodowym. Projekt przewiduje diagnozę indywidualnych potrzeb i potencjału uczestników, coaching indywidualny oraz spotkania z tyflospecjalistą, zajęcia tyfloinformatyczne dla osób z niepełnosprawnością wzroku, warsztaty mobilności i warsztaty autoprezentacji dla osób z niepełnosprawnością wzroku, poradnictwo prawne i zawodowe, mentoring, pośrednictwo pracy, szkolenia i staże zawodowe. Realizatorami projektu są: Fundacja „Szansa dla Niewidomych” jako lider, Oddział ds. Osób Niepełnosprawnych w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi, Open Education Group Sp. z o.o. Projekt jest realizowany w okresie 1 czerwca 2020 r. – 31 maja 2022 r.

VI. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Główne zadania w tym obszarze to:

1. Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.

Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych jest zadaniem realizowanym przez Rzecznika Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miasta Łodzi. W 2020 r. prowadzono w tym zakresie następujące działania:

- a) udzielanie indywidualnych informacji w zakresie ulg i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami - pisemnie, telefonicznie oraz bezpośrednio w siedzibie Urzędu udzielono ok. 6200 porad i informacji;
- b) wspieranie osób niepełnosprawnych w ich potrzebach i problemach, kierowanie do odpowiednich instytucji i organizacji pozarządowych, wskazywanie właściwego sposobu załatwienia sprawy, podejmowanie interwencji w sprawach indywidualnych;
- c) motywowanie osób zgłaszających się do Rzecznika do podjęcia aktywności zawodowej poprzez kierowanie do podmiotów zajmujących się aktywizacją zawodową osób z niepełnosprawnościami i polecanie usług: doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy,

staży zawodowych oraz doradztwa prawnego, monitorowanie postępów klientów w tym zakresie;

- d) współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ich działań (wsparcie merytoryczne, mediacje z władzami miasta w sprawach negocjowania lepszych warunków prowadzenia statutowej działalności, informowanie o możliwościach aplikowania o środki finansowe);
- e) doradztwo w zakresie zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wydarzeń organizowanych lub finansowanych z budżetu miasta Łodzi;
- f) zwiększenie dostępności informacji w mediach społecznościowych, prowadzenie fanpage i dwóch grup na Facebook'u: Niepełnosprawni Łodzianie oraz specjalnej grupy dla Głuchych _ DEAF – Łódź/Rzecznik Osób Niepełnosprawnych z bieżącymi informacjami, również w języku migowym;
- g) zwiększenie dostępności strony internetowej UMŁ dla osób głuchych – zlecenie tłumaczenia informacji istotnych dla osób niepełnosprawnych na język migowy; ze względu na stan epidemii SARS-CoV-2 szczególną uwagę zwracano na tłumaczenie wszystkich informacji dotyczących tej tematyki, do materiałów wideo dołączano także napisy;
- h) kontynuacja kampanii parkingowej „Pełnosprawni, jazda stąd!!!”, zwracającej uwagę na zajmowanie miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych przez osoby nieuprawnione. Kampania była prowadzona wspólnie z firmami Infosys Poland i Bonjour;
- i) opracowano, we współpracy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, podręcznik dla pracowników Urzędu Miasta Łodzi na temat przygotowywania dokumentów i materiałów multimedialnych o treści i formach dostępnych dla mieszkańców o ograniczonej mobilności lub percepcji. Opracowanie jest dostępne w wewnętrznej sieci (intranet) UMŁ;
- j) Urząd Miasta Łodzi, przy współpracy ze Spółdzielnią Socjalną FADO, przygotował informator o ulgach i uprawnieniach przysługujących osobom z różnego rodzaju niepełnosprawnościami; informator jest zredagowany w języku prostym i jest w całości dostępny dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Publikacja jest zamieszczona na stronie internetowej UMŁ: <https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni>.

2. Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. ze względu na stan epidemii Covid-19 ogłoszono jedynie konkurs na prowadzenie zajęć rehabilitacji leczniczej i psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Wybrano do realizacji 11 ofert na łączną kwotę 53.275,00 zł.

Ponadto zawarto 6 umów z organizacjami pozarządowymi w trybie uproszczonym na realizację różnorodnych działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, na łączną kwotę 37.700,00 zł. Dofinansowane projekty dotyczyły prowadzenia zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich włączania społecznego, organizowania imprez kulturalnych i rekreacyjnych o charakterze integracyjnym, podnoszenia poziomu świadomości społecznej w zakresie różnych aspektów niepełnosprawności.

3. Zapewnienie obsługi w UMŁ osób głuchych poprzez usługi tłumacza języka migowego.

W 2020 r. po raz kolejny realizowane było zadanie polegające na wspieraniu osób niesłyszących w kontaktach z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Łodzi i miejskimi jednostkami organizacyjnymi poprzez świadczenie usług tłumacza języka migowego. Wyboru realizatora zadania na lata 2018-2020 dokonano w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych. Wykonawcą jest Polski Związek Głuchych. Realizacja zadania polega na zapewnieniu dostępu do usług tłumacza języka migowego za pomocą aplikacji komputerowej dostępnej na specjalnie przygotowanych stanowiskach komputerowych w kilku lokalizacjach (m.in. budynki dawnych delegatur UMŁ, biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów, Centrum Świadczeń Socjalnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi).

Koszt realizacji zadania wynosił 49.999,70 zł.

4. Udział w procedurze wynajmowania lokali osobom niepełnosprawnym.

Jednym z zadań Rzecznika Osób Niepełnosprawnych jest opiniowanie wniosków o najem komunalnych lokali mieszkalnych osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności pod kątem dostosowania lokalu do uzasadnionych potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2020 r. wydano 25 takich opinii.

5. Inne działania.

- 1) Wdrażanie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obowiązkiem jednostek sektora finansów publicznych jest zapewnienie takiej dostępności w zakresie określonym ustawą. Dostępność powinna obejmować: dostępność architektoniczną, dostępność cyfrową oraz dostępność informacyjno-komunikacyjną.

Jednym z elementów realizacji powyższego obowiązku jest powołanie w Urzędzie Miasta Łodzi Zespołu ds. wdrażania ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Łodzi oraz wyznaczenie koordynatora do spraw dostępności. Funkcja koordynatora ds. dostępności w Urzędzie Miasta Łodzi została powierzona przez Prezydenta Miasta Łodzi Rzecznikowi Osób Niepełnosprawnych. Do zadań koordynatora należy w szczególności:

- a) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Łodzi;
 - b) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności, określonymi w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696 z późn. zm.);
 - c) monitorowanie działalności Urzędu Miasta Łodzi w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - d) przedstawianie Prezydentowi Miasta Łodzi bieżących informacji o podejmowanych działaniach z zakresu realizowanych zadań;
 - e) sporządzanie raportu zbiorczego o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
- 2) Realizacja projektu Łódzka Karta „Bez Barrier” i wydawanie Karty. Projekt skierowany jest do osób z niepełnosprawnością mieszkających na terenie Łodzi. Posiadacze Karty mogą korzystać z ofert, ulg, zniżek i promocji, które są przygotowane dla nich przez instytucje oraz firmy – partnerów projektu. Obecnie w projekcie uczestniczy 58 partnerów.

3) Mobilny Urzędnik.

Od grudnia 2020 r. do marca 2021 r. w Oddziale ds. Osób Niepełnosprawnych w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ testowana była nowa usługa pod nazwą Mobilny Urzędnik, polegająca na obsłudze Klientów poza siedzibą urzędu. Usługa jest skierowana do mieszkańców Łodzi, którzy z powodu niepełnosprawności, wieku lub konieczności opieki nad osobą zależną doświadczają problemów z poruszaniem się w stopniu uniemożliwiającym im samodzielną wizytę w Urzędzie Miasta Łodzi (Oddziale ds. Osób Niepełnosprawnych).

- 4) Współpraca z Łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych w zakresie organizacji cyklicznych spotkań dla osób niepełnosprawnych, obejmujących m.in. warsztaty plastyczno-muzyczne, zajęcia teatralne, warsztaty fotograficzne, zajęcia integracyjne itp. W związku z trwającym stanem epidemii od wiosny 2020 r. wydarzenia odbywają się w formie on-line.
- 5) Udział w organizacji i koordynacja „Weekendu kultury bez barier”, podczas którego łódzkie instytucje kultury udostępniło on-line swoje wydarzenia osobom z niepełnosprawnościami. W czasie tych wydarzeń zapewniono np. tłumacza Polskiego Języka Migowego, napisy itp.
- 6) Współpraca z ZDiT i ZIM w zakresie opiniowania projektów architektoniczno-urbanistycznych pod kątem zgodności z „Łódzkim standardem dostępności”. W 2020 r. otrzymano i zaopiniowano 38 projektów.

VII. Podsumowanie.

Rok 2020, ze względu na epidemię SARS-CoV-2 i związane z tym ograniczenia, był rokiem szczególnym. Wiele działań nie mogło być realizowanych w dotychczasowych formach i zakresie. Spowodowało to konieczność poszukiwania nowych rozwiązań i sposobów udzielania pomocy osobom potrzebującym. Wiele usług i wydarzeń zaczęło być realizowanych w formie on-line. Dzięki temu niejednokrotnie mogło z nich skorzystać więcej osób niż w sytuacji, gdy konieczne było osobiste dotarcie na miejsce wydarzenia czy do siedziby Urzędu. Przykłady takich działań to m.in. „Weekend kultury bez barier” czy poradnictwo prawne i psychologiczne, wykonywane zdalnie.

Pozostałe doświadczenia i wnioski z realizacji Programu pokrywają się z obserwacjami z lat ubiegłych, można zatem przytoczyć sformułowane w poprzednich sprawozdaniach postulaty:

1. Ze względu na trendy demograficzne oraz w celu deinstytucjonalizacji opieki społecznej konieczne jest:
 - a) dalsze zwiększanie ilości i jakości usług opiekuńczych i asystenckich w domach dla osób niesamodzielnych (w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, także przy wykorzystaniu środków zewnętrznych);
 - b) zwiększenie liczby miejsc w środowiskowych domach pomocy; zapewnianie miejsc opieki wytechnieniowej;
 - c) stworzenie większej liczby lokali przeznaczonych na mieszkania chronione, przeznaczone dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
 - d) zapewnienie większej puli mieszkań komunalnych przeznaczonych dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności; lokale powinny być w dobrym stanie technicznym, wyposażone we wszystkie niezbędne instalacje i dostępne dla osób z różnego rodzaju dysfunkcjami,
 - e) zachęcanie organizacji pozarządowych i osób fizycznych do tworzenia Rodzinnych Domów Pomocy.
2. Rzecznik Osób Niepełnosprawnych będzie kontynuował działania związane z organizacją i uczestnictwem w spotkaniach z organizacjami społecznymi w terenie: w siedzibach organizacji pozarządowych, klubach osiedlowych, oddziałach dziennych psychiatrycznych, środowiskowych domach samopomocy, warsztatach terapii zajęciowej itp.
3. Konieczne jest upowszechnianie wiedzy na temat wymagań „Łódzkiego standardu dostępności” wśród urzędników i organizacji pozarządowych.
4. Wskazana jest kontynuacja wsparcia finansowego dla organizacji pozarządowych, szczególnie w zakresie prowadzenia przez nie rehabilitacji leczniczej i psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.
5. W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami istotne jest wspieranie, organizowanie i promowanie działań o charakterze kulturalnym z zachowaniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (tłumacz języka migowego, pętla indukcyjna, audiodeskrypcja).
6. W ramach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych należy zachęcać pracodawców do zwiększania liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie w sektorze administracji publicznej.

7. Szczególną uwagę należy zwrócić na wdrażanie zapisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych
dr Iwona Twanicka

12. Prezydent Miasta
PIERWSZY WICEPREZYDENT
MIASTA ŁODZI

Adam Pustelnik

p.o. DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych
dr Szymon Kostrzewski

p.o. DYREKTORA DEPARTAMENTU
Zdrowia i Spraw Społecznych
Paweł Bliźniuk

WICEPREZYDENT MIASTA ŁODZI
Adam Wieczorek